18de onderzoeksplatform middelengebruik
14 oktober 2021 - online studiedag

Beschikbare data inzetten in lokaal alcohol- en drugbeleid. Naar een gezamenlijke aanpak

Het belang van het inzetten op beschermende en risicofactoren + ervaringen en culturele adaptaties van het Ijslands preventiemodel in Nederland

Jeroen De Greeff
Senior adviseur gemeenten, Trimbos-instituut

VAD

Trimbos instituut

Netherlands Institute of Mental Health and Addiction

Centrum voor Economische Evaluatie

Alcohol

Tabak

Drugs

Centrum voor Implementatie

Mentale Gezondheid & Preventie

Zorg en Participatie

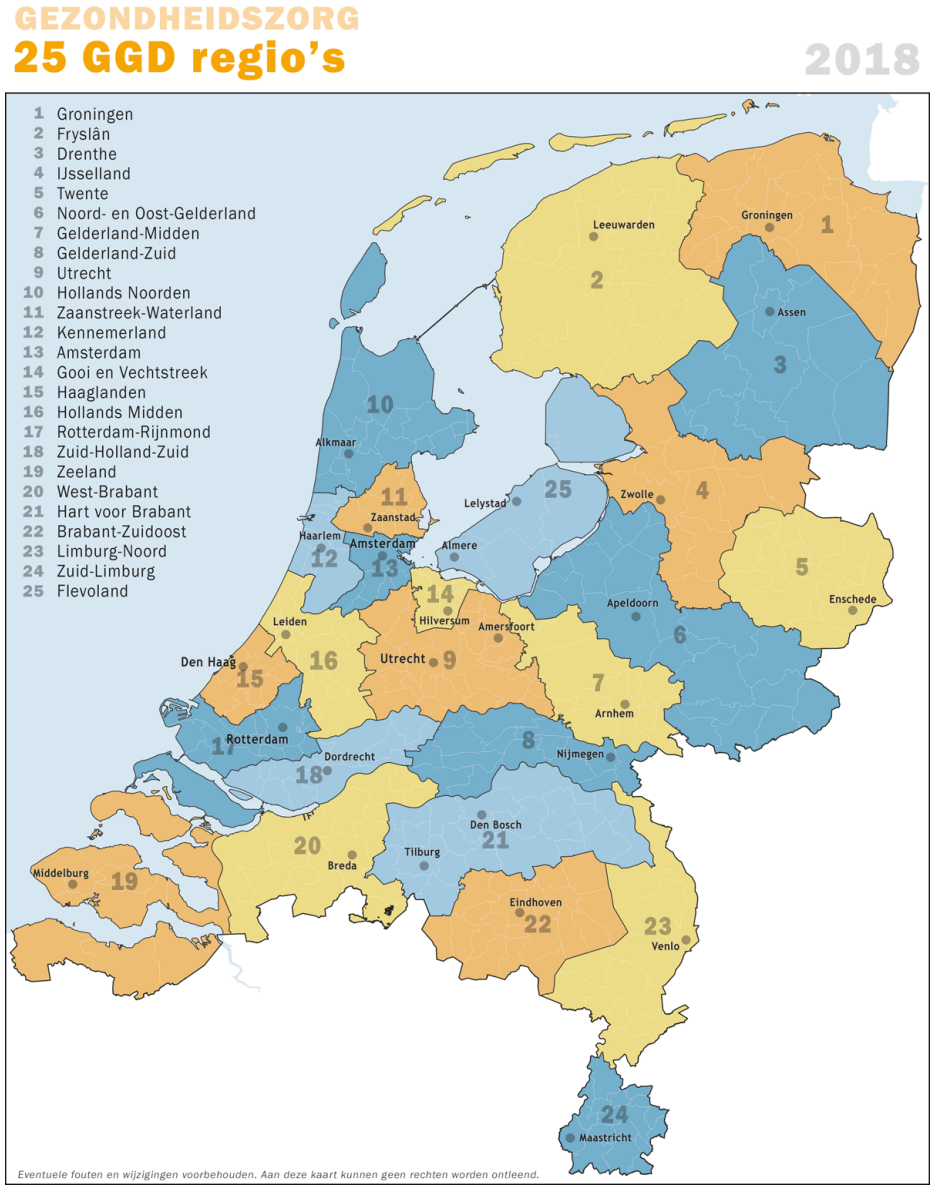
Centrum voor Innovatie

Inhoud

1. Lokale cijfers over gezondheid van de jeugd
2. Het IJslandse preventiemodel en dataverzameling
3. Ervaringen in Nederland met het model en dataverzameling: wat spreekt gemeenten aan?
4. Hoe verder in Nederland?
5. Vragen

1. Lokale cijfers over gezondheid van de jeugd

- Eenmaal per vier jaar een geharmoniseerde, anonieme meting onder 13-16 jarigen
- Rapportage gemeentelijk en op schoolniveau
- Contactmomenten JGZ, niet anoniem en mogelijk met follow-up

Trimbos instituut

De dataverzameling sluit niet altijd aan

'En dit zijn cijfers uit 2014? Zijn die nog wel representatief?‘

'Wel een groot gebied waar die cijfers over gaan. Hoe zit dat met de jeugd in mijn wijk?‘

'Ach, die cijfers zijn van vorig jaar - wie zegt dat het nodig is om nu nog iets te doen?’

Trimbos instituut

Uit een blog van dhr. G. Bruinen, Programmamanager Alcohol & Drugs, gemeente Rotterdam

Toenemende vraag naar actuele data

"**Direct beschikbare gegevens bieden de kans om snel te analyseren wat lokaal nodig is**. Zo kan de lokale overheid snel sturen, samen met voorzieningen, professionals, vrijwilligers en inwoners."

Uit een blog van dhr. G. Bruinen, Programmamanager Alcohol & Drugs, gemeente Rotterdam

1. Het IJslandse preventiemodel

Nieuws Cultuur & Leven deVolkskrant ZOEKEN

Buitenland

Op weg naar huis van de 'leisure club'. Maandag en woensdag kunnen de leerlingen 's avonds vrijwillig tussen half acht en tien uur naar school en hun vrienden ontmoeten.

Hoe IJslandse tieners drank en sigaretten inruilden voor sport

Wat kan Nederland hiervan leren?

ARTIKEL Hoe IJslandse tieners de drank, wiet en sigaretten lieten staan en gingen sporten, en wat andere landen kunnen leren van dit succesverhaal.

Door: Ianthe Sahadat 2 juli 2017, 02:00

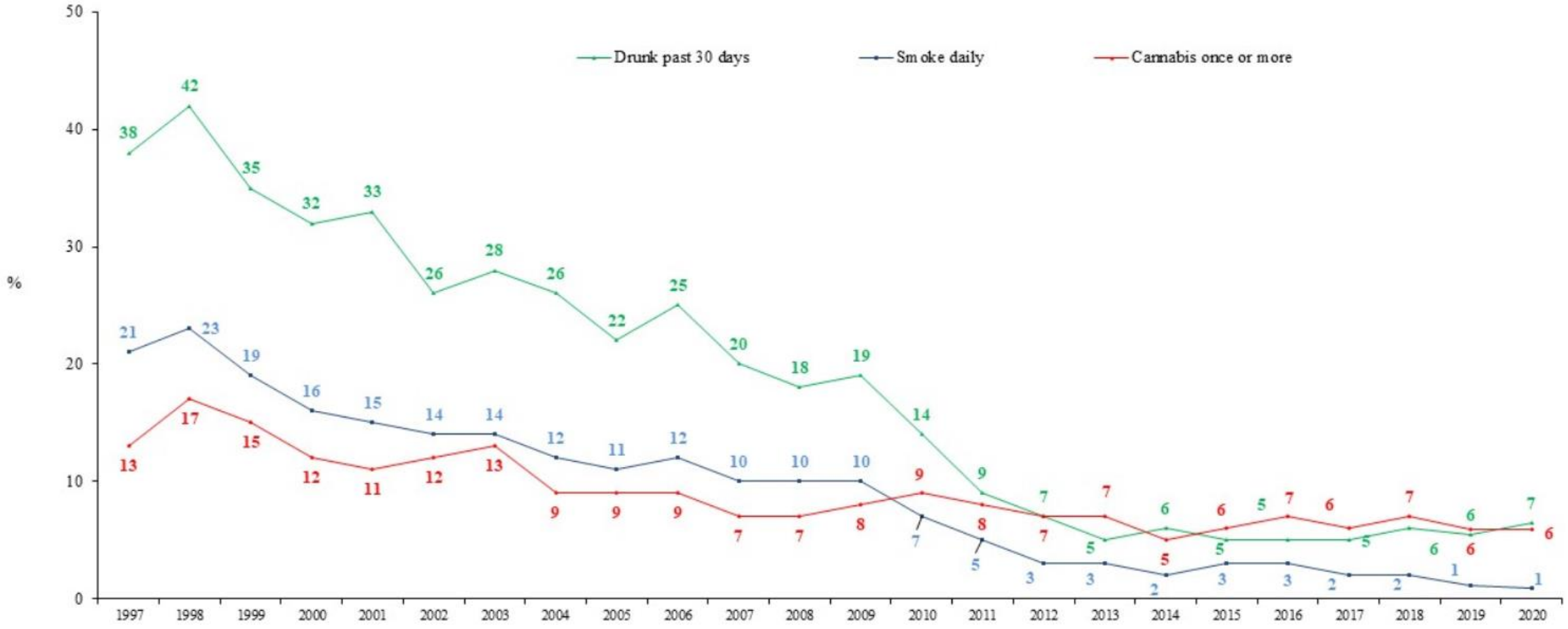
AANBEVOLEN ARTIKEL

Turkse inlichtingendier
manipuleerde bewijs on
Gülenisten te arresteren
13 september 2017

Britten leggen omstrede
onder Stonehenge, 'groo

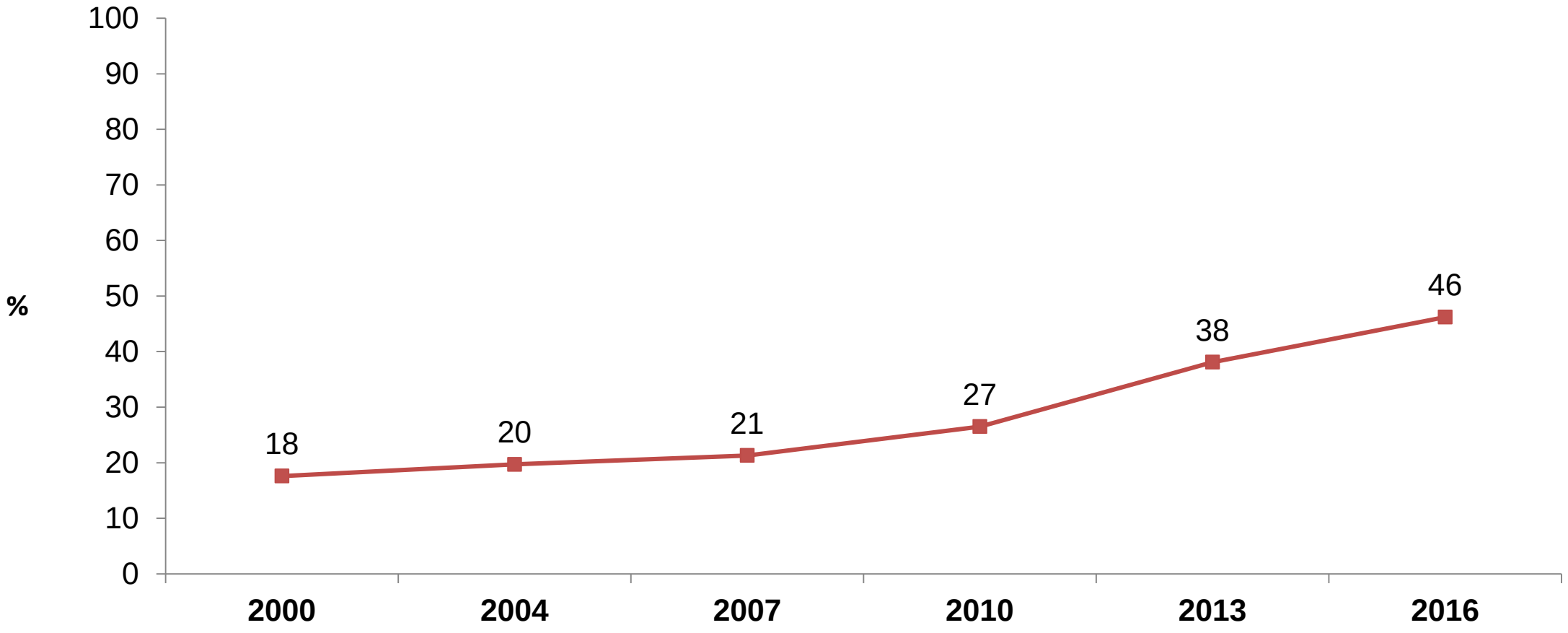
Trimbos instituut

Daling middelengebruik 15/16 jaar

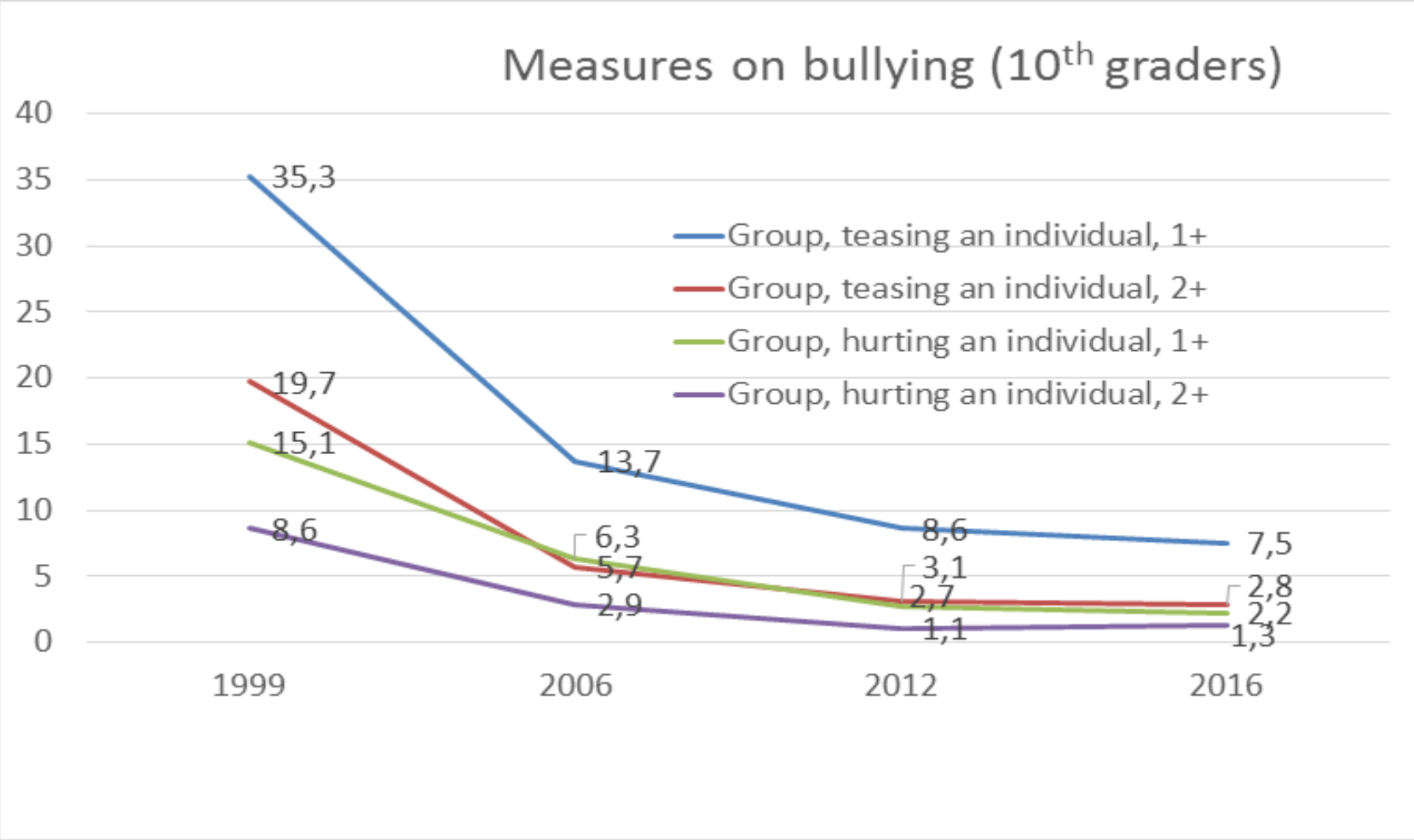
Trimbos instituut

Oudere jeugd (16-20) drinkt minder

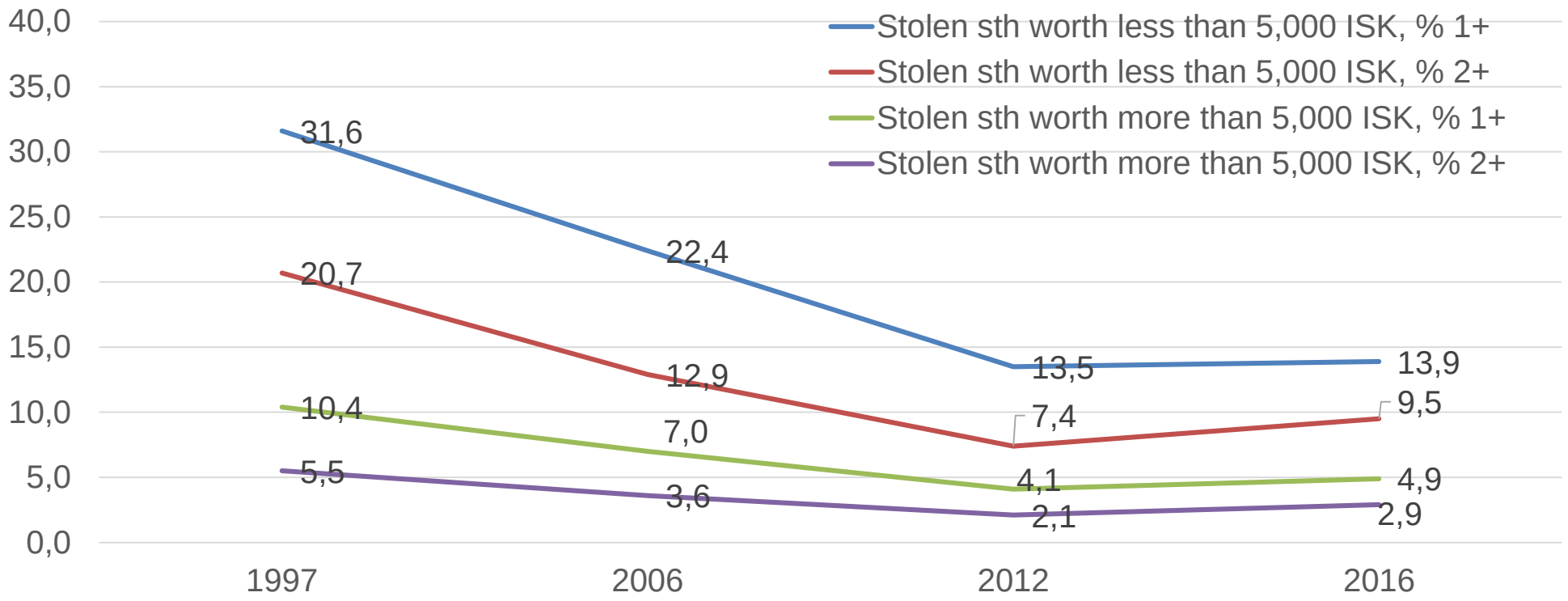
Trimbos instituut

Minder pestgedrag

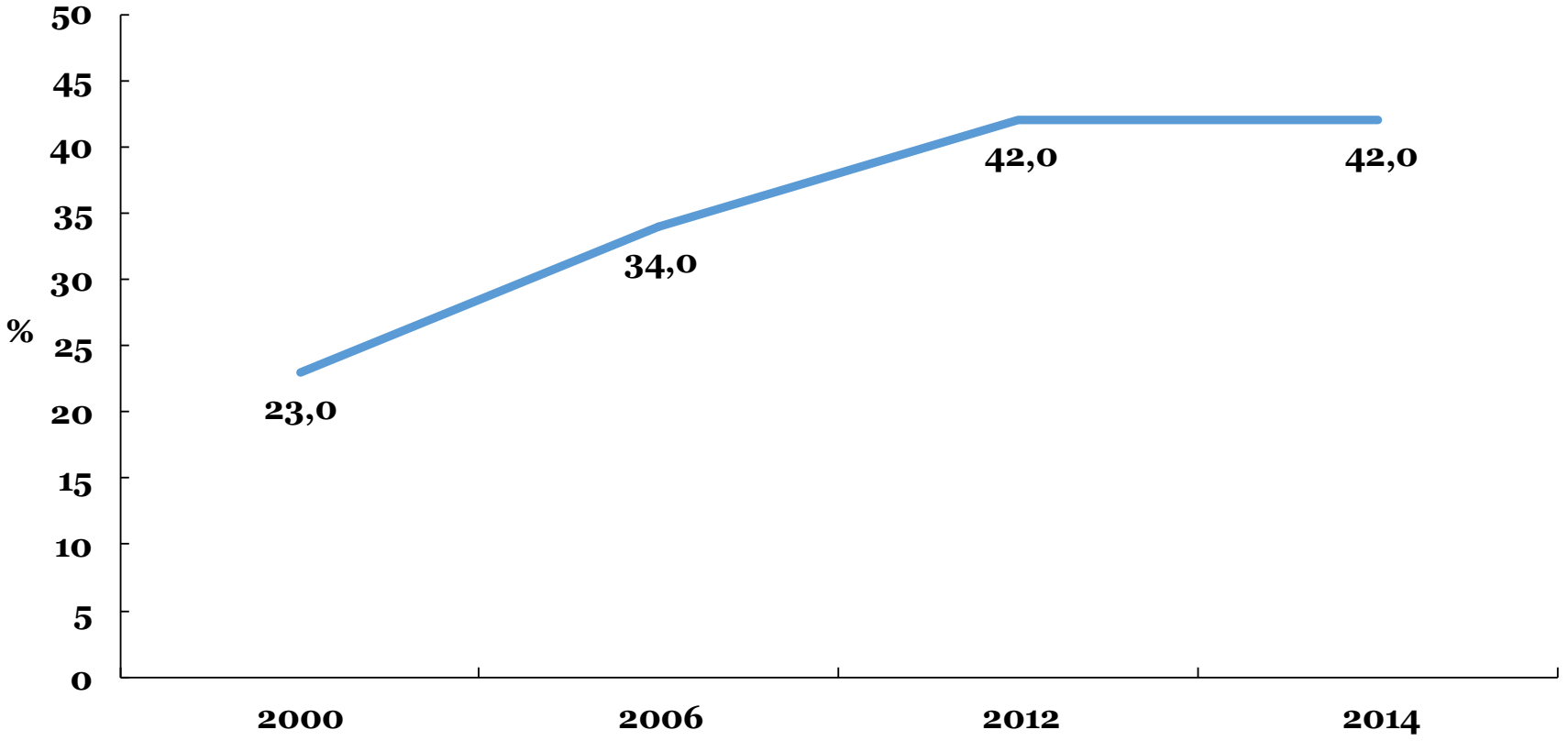

Trimbos instituut

Minder diefstal

Bijna de helft van 15/16 sport 4x of vaker per week

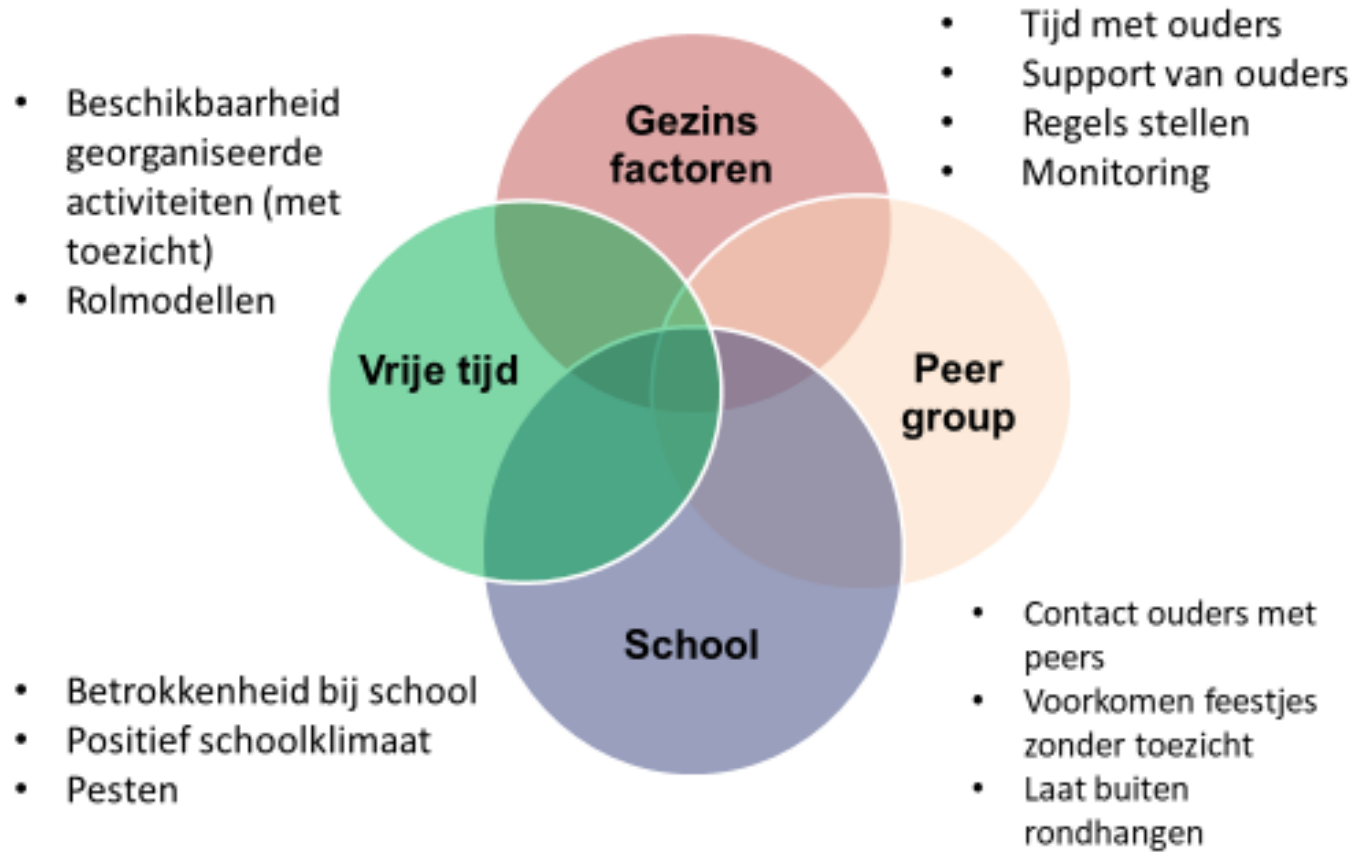
Trimbos instituut

Three pillars of success

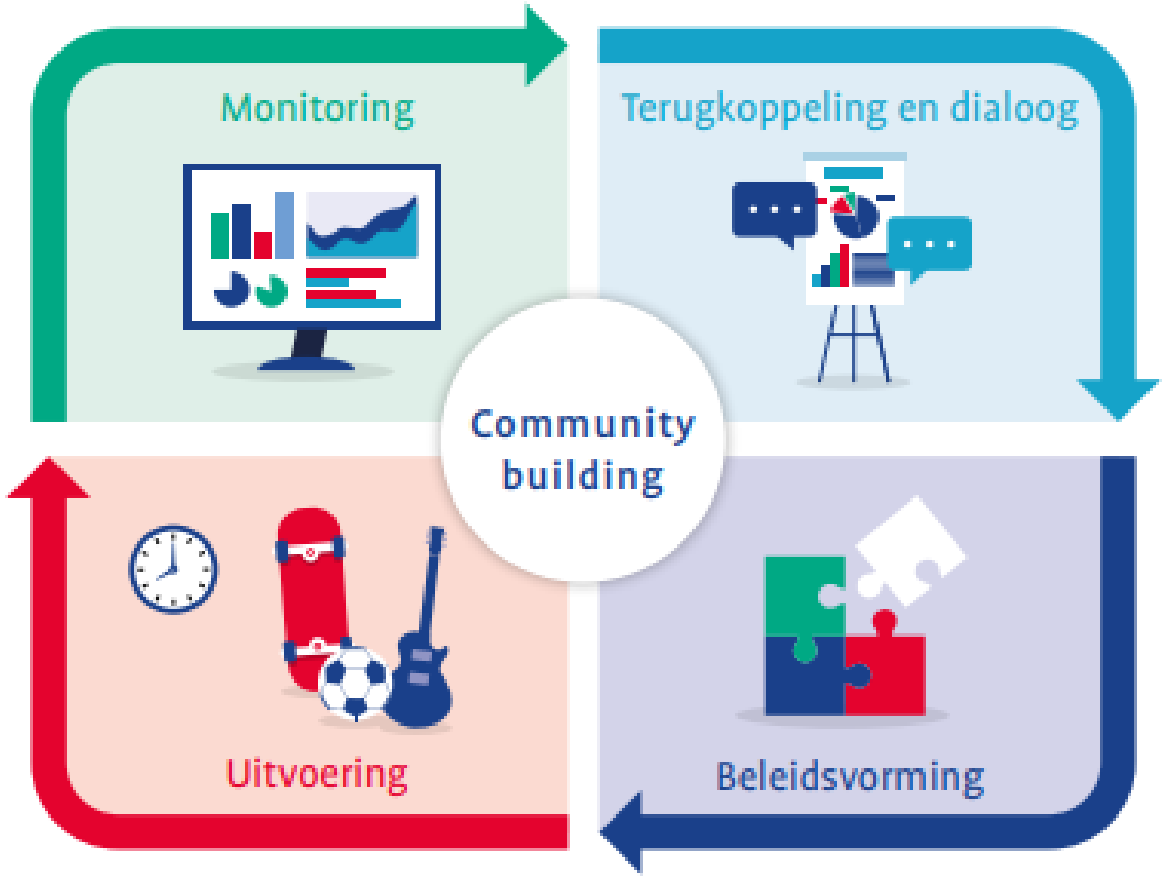
1. Evidence based: onderzoek stuurt praktijk aan
2. Community based benadering
3. Continue dialoog tussen onderzoek, beleid en praktijk

4. Duurzaamheid: lange termijn commitment en investering

De belangrijkste risico- en beschermende factoren

De IJslandse cyclus

Monitoring

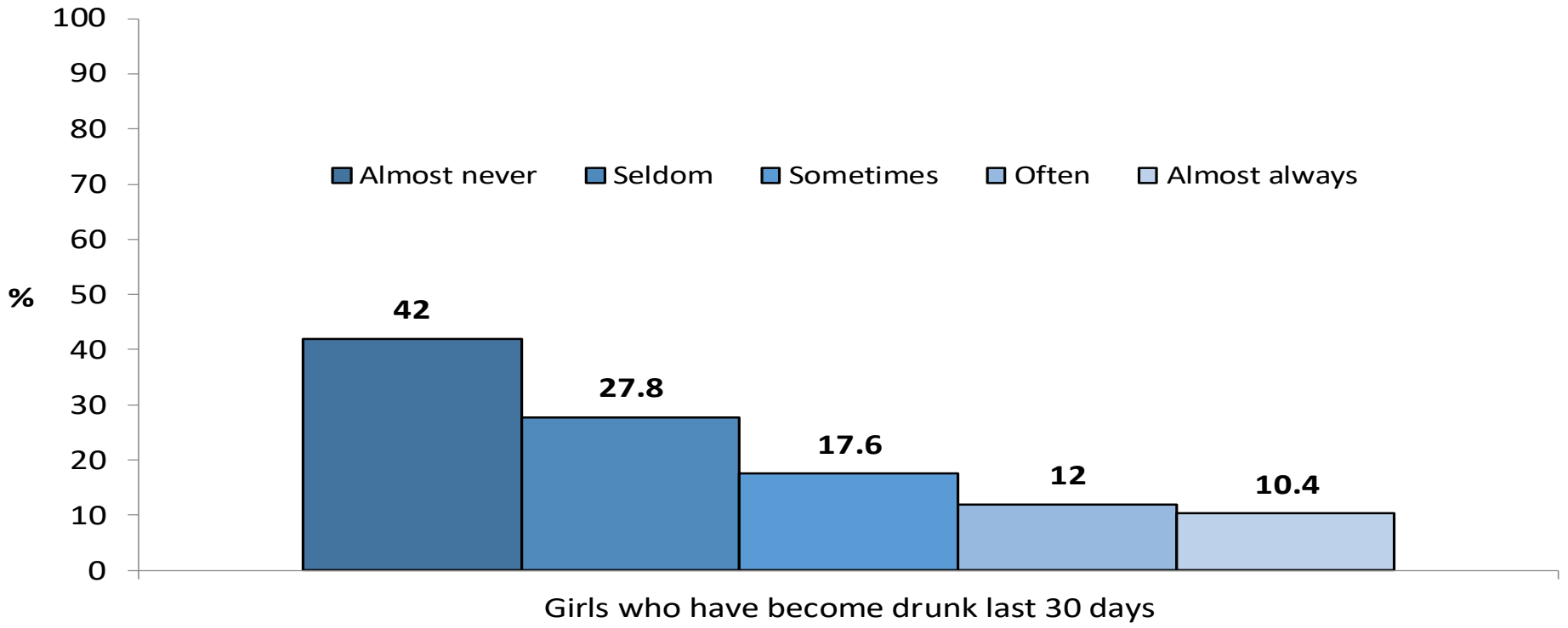
Jaarlijkse vragenlijst voor alle kinderen van 10 - 20 jaar

- Substance use
- Parents and family
- Peer group
- School
- Leisure time
- Other well-being indicators
- Cross tabulations

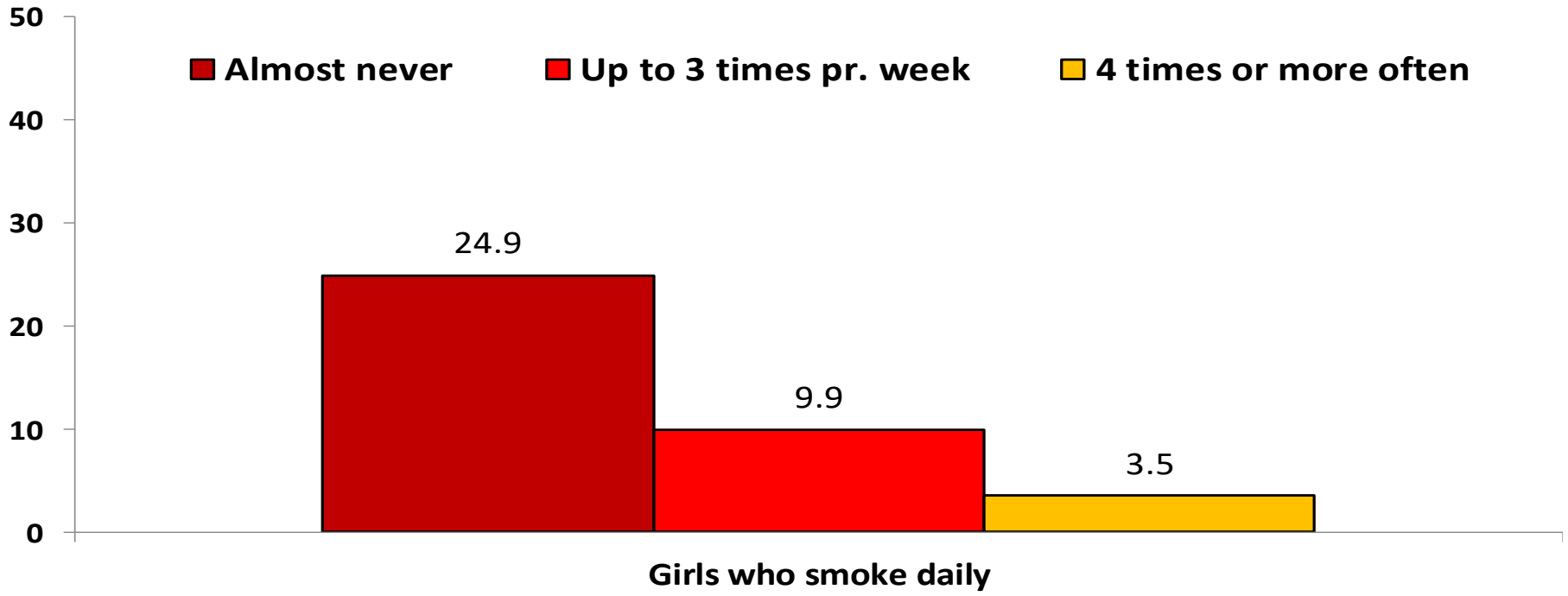
Trimbos instituut

Sterk verband tussen alcohol drinken en tijd met ouders

Trimbos instituut

Sterk verband tussen roken en sporten

Trimbos instituut

Dialoog en samenwerking

GEMEENTE

SCHOOL

OUDERS

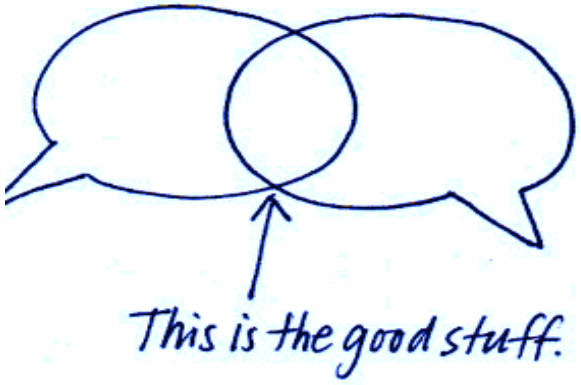
SPORT & CULTUUR

JONGERENWERK

SOCIAAL WERK

ZORG

TOEZICHT

Trimbos instituut

Interventies selecteren en uitvoeren

Het IJslandse model…

… is een primaire preventieaanpak gericht op **het creëren van een positieve leefomgeving** waarin jongeren gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien, zonder middelengebruik.

Trimbos instituut

2. Ervaringen in Nederland (2018-2021)

Trimbos instituut

NJi Nederlands Jeugdinstituut

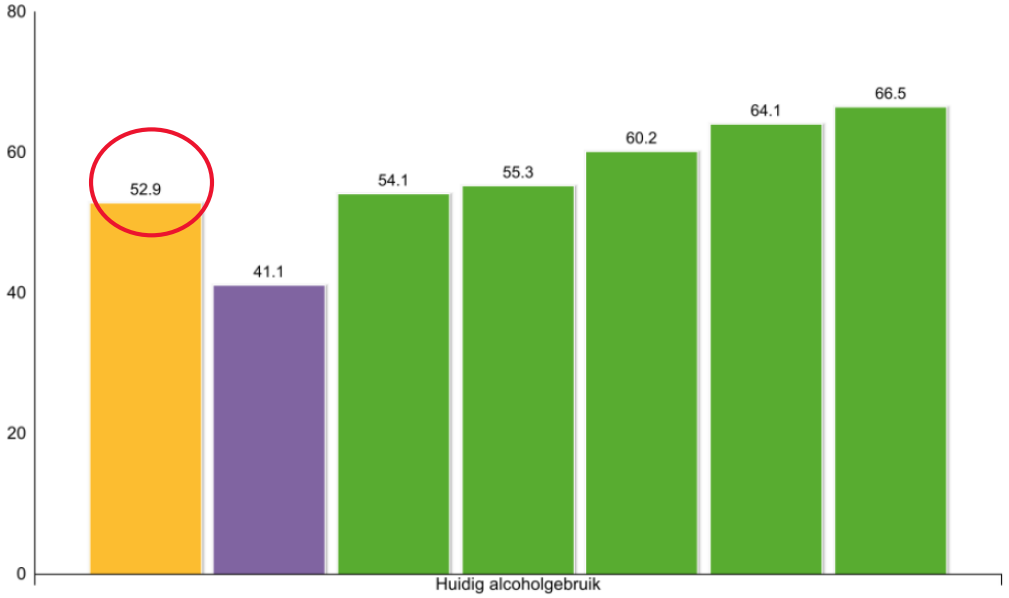
PLANET Youth by ICSRA

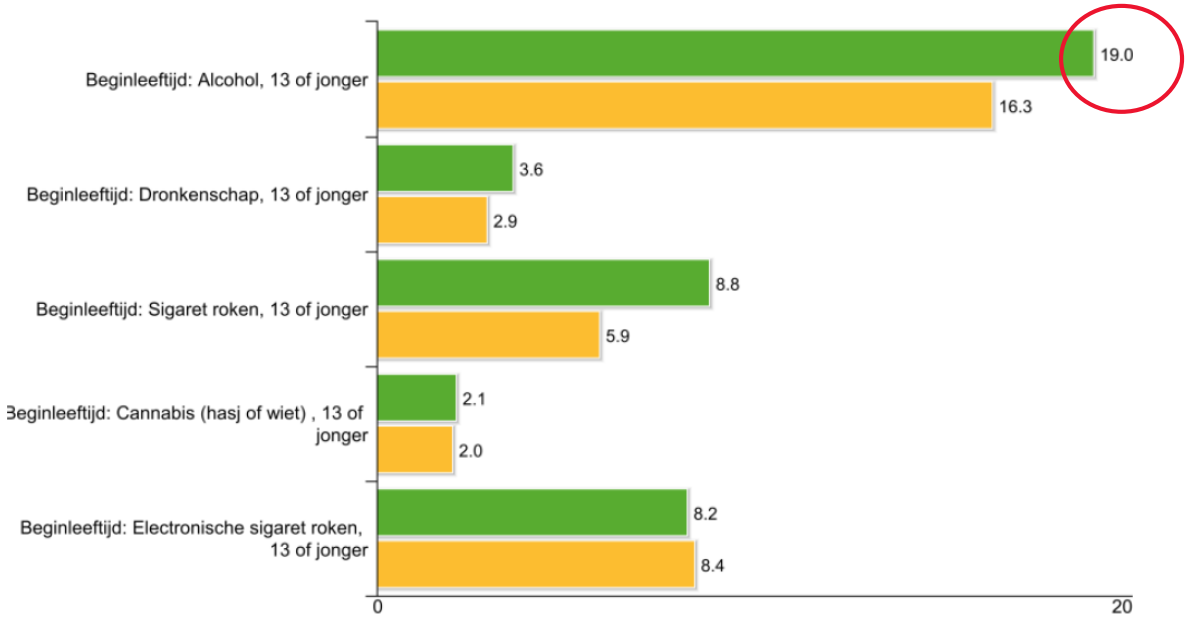
Meting 1 in 2018

1. Alcohol gebruik is hoog onder 15/16, eerste drankje op jonge leeftijd

52.9% dronk alcohol in afgelopen 30 dagen

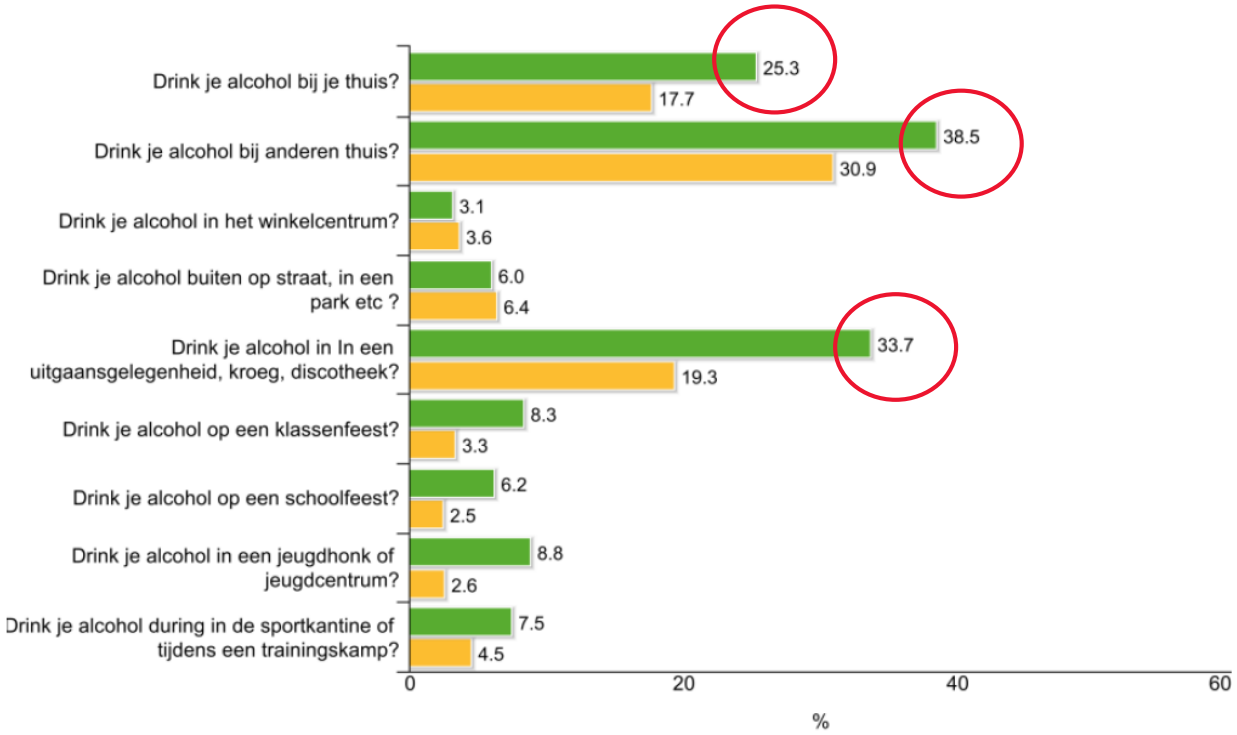
19% begon met drinken op 13 jaar of jonger

Trimbos instituut

2. Veel alcoholgebruik thuis, bij anderen thuis en in het nachtleven

25.3% drinkt thuis 38.5% drinkt bij anderen thuis 33.7% drinkt in het uitgaansleven

Trimbos instituut

3. Een sterke ouder-kind relatie, maar niet zoveel regels en een hoge tolerantie t.a.v. alcohol

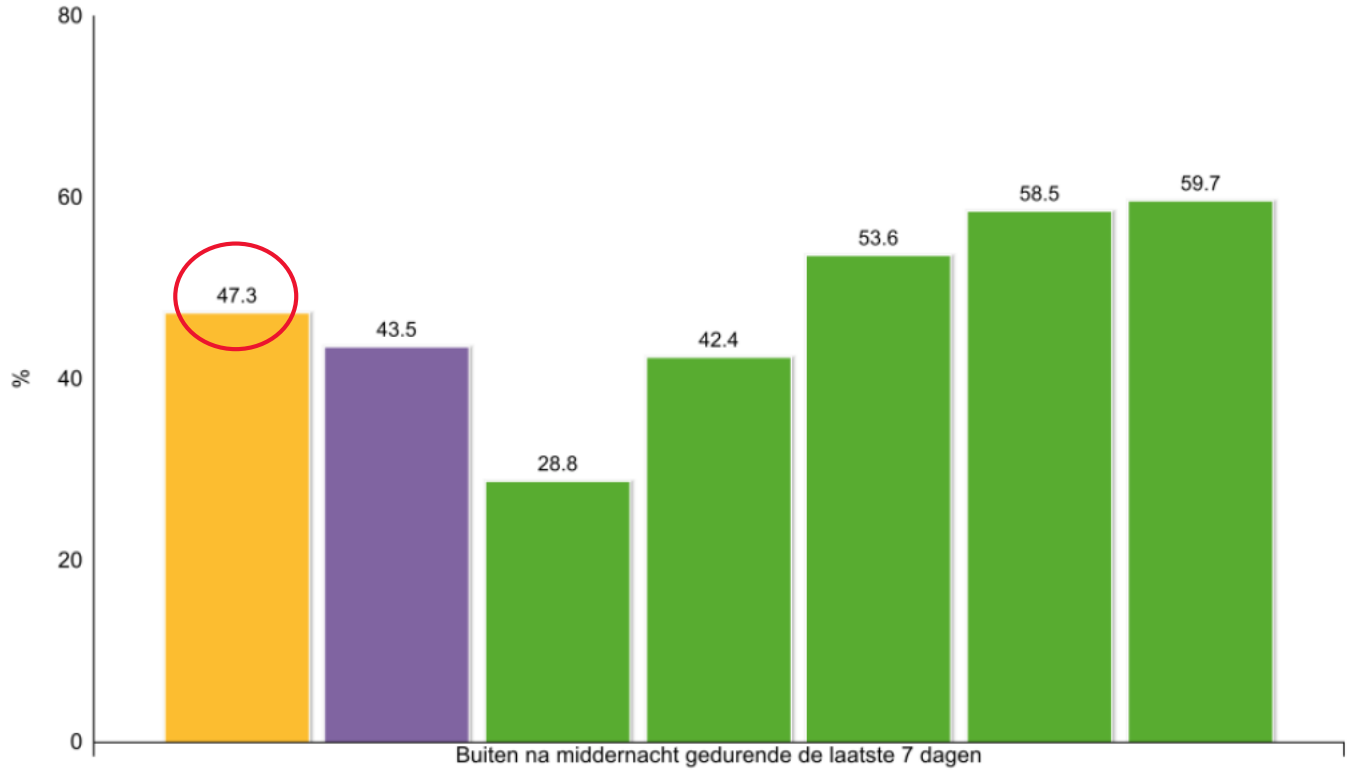
"Ik heb liever dat mijn kinderen thuis leren drinken dan ergens anders"

"Ik ben zelf begonnen met drinken toen ik 15 jaar was en het is gewoon goed gekomen met mij."

Trimbos instituut

4. Laat buiten op straat

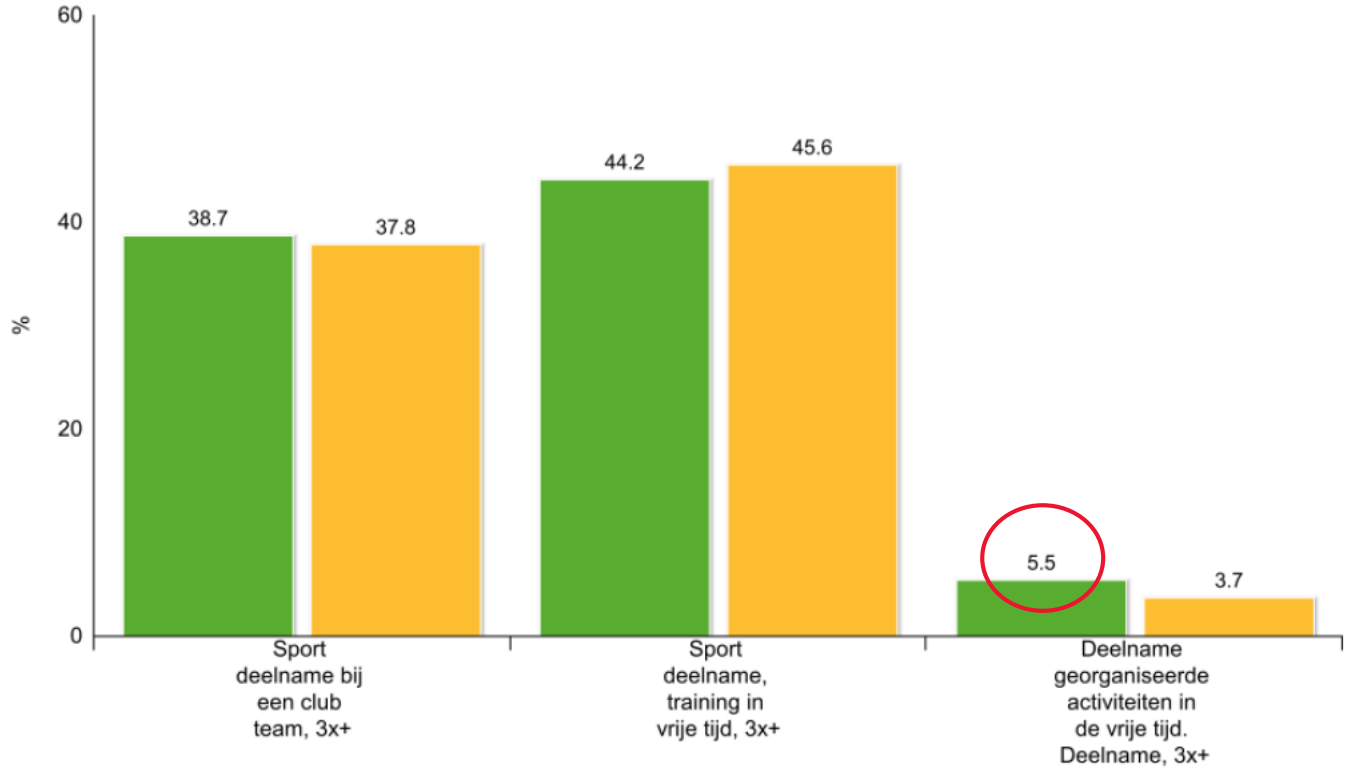
47.3% was tenminste één keer in de afgelopen 7 dagen buiten na middernacht

Trimbos instituut

5. Deelname aan georganiseerde buitenschoolse activiteiten is relatief laag

5.5% tenminste drie keer per week

Trimbos instituut

6. Sport is geen beschermende factor voor alcoholgebruik

Jongeren die **vaker sporten** rapporteren **vaker dronken te zijn geweest in de afgelopen 30 dagen** (20.6%) dan jongeren die minder vaak sporten (17.3%).

Sport en alcohol

Trimbos instituut

Het IJslandse model creëert een dialoog

- De resultaten zijn niet nieuw, maar zorgt wel voor een terugkerende dialoog
- De jeugdgezondheidsmonitor is nu een onderdeel van de beleidscyclus / preventie aanpak
- Wetenschap en cijfers als basis voor lokaal beleid
- Stakeholders zijn betrokken en voelen eigenaarschap
- Gezamenlijk werken in dezelfde richting voor de lange termijn

WIJ DOEN MEE!

ACT.
SPORTIEF

ACT.
CREATIEF

ACT.
ONTSPANNEN

ACT.
EXTREME

dS
Regio
Algemeen
Sport
Video
Opinie
Koken & Eten
Abonneren
PREMIUM
VECHTDAL
Dalfsen
Ommen
Hardenberg
Klantenservice
NET BINNEN
07:00 Historische Werkgroep Oudleusen...
06:00 Buurt hekelt woningbouwplannen ...
01-03 Arrestatieteam valt met wapens w...
01-03 Burgemeester Hardenberg, na co...
01-03 Man van middelbare leeftijd in Co...
01-03 Raceteam Hutten uit Beerzerveld ...
01-03 Vecht bij Rheezermaten en Karsh...
29-02 Mestkelders in Oost-Nederland ra...
29-02 Hendrik Jan (83) uit Nieuwleusen ...
29-02 Belgische leverancier fipronil straf...
Bekijk alle artikelen
MEEST GELEZEN
Gerrit Hartholt en Paula Wiet uit Dedemsvaart maken zich zorgen over drank en drugs gebruik bij jonge tieners en hebben zich aangesloten bij een oudergroep die bewustwording wil bevorderen. © Frank Uijlenbroek
Groep ouders in Dedemsvaart verzet zich tegen gemak waarmee tiener alcohol krijgt
Drank- en drugsgebruik onder jonge tieners. Het moet maar eens afgelopen zijn,

DURF!

Trimbos

3. Hoe verder in Nederland

- Bredere implementatie van het IJslandse model in Nederland
- Landelijk coördinatiepunt
- Implementatietraject voor nieuwe gemeenten
- Transitie naar ‘IJslandse manier van meten’

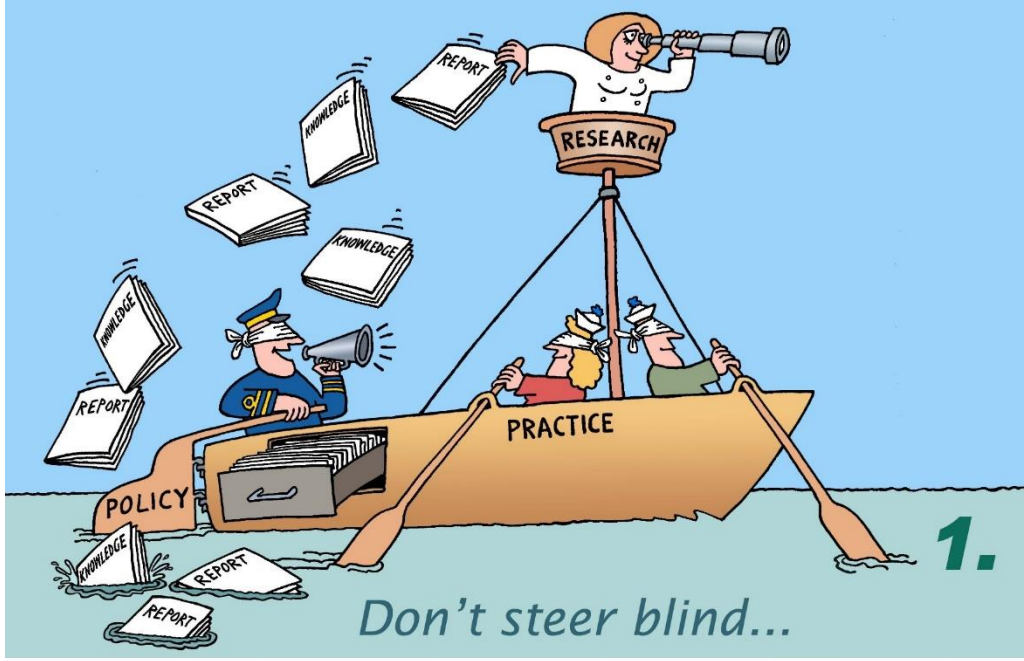
Transitie naar 'IJslandse manier van meten'

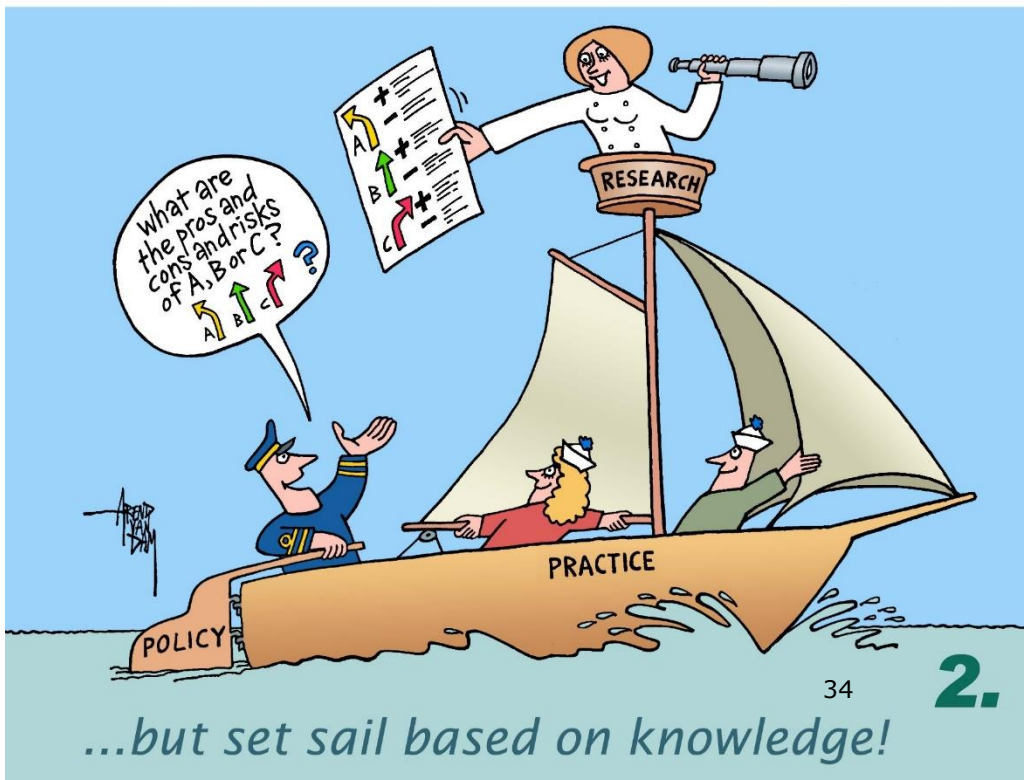
- Aanbeveling uit ons evaluatierapport:

1. Vaker meten (minimaal eens per twee jaar).
2. Terugkoppeling resultaten binnen 2 a 3 maanden op gemeente- en schoolniveau.
3. Minimale respons van 80 procent.
4. Toevoegen vragen over risico- en beschermende factoren
5. De resultaten worden kort na afname op een begrijpelijke manier met lokale partners besproken, worden geduid en dienen als voeding voor het opstellen en bijstellen van preventiebeleid.

Waarom zouden gemeenten meedoen?

- Onderbouwde en datagestuurde werkwijze
- Investeren in preventie, investeren in de toekomst
- Impuls voor de samenwerking:
  - Over domeinen heen: gezondheid, jeugd, sport, cultuur, onderwijs, …
  - Met de omgeving, lokale partners en ouders
  - Tussen deelnemende gemeenten in de regio
- Werken aan een structurele oplossing

Trimbos instituut

Vragen?

Trimbos instituut
Netherlands Institute of Mental Health and Addiction

www.trimbos.nl/ijsland

NJi Nederlands Jeugdinstituut